

Sygn. akt II Ca 933/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Paweł Hochman
----------------	----------------------

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2022 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa małoletnich N. W. (1) i E. W. reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową A. W.

przeciwko P. W.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 30 września 2022 r. sygn. akt III RC 186/22

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji na następujący: „podwyższa, poczynając od dnia 24 maja 2022 roku alimenty należne od pozwanego P. W. na rzecz małoletnich córek N. W. (1) oraz E. W. orzeczone wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 9 grudnia 2014 roku w sprawie sygn. akt I C 1493/14 z kwot po 400,00 złotych miesięcznie do kwot po 700,00 (siedemset) złotych miesięcznie, pozostawiając bez zmian warunki ich płatności”;

2. oddala powództwo i apelację w pozostałej części;

3. nie obciąża powódek obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Paweł Hochman

Sygn. akt II Ca 933/22

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 września 2022 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. podwyższył alimenty zasądzone od pozwanego P. W. na rzecz jego małoletnich córek N. W. (1) i E. W. wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 9 grudnia 2014 roku w sprawie I C 1493/14 z kwot po 400 złotych miesięcznie do kwot po 950 złotych miesięcznie, płatnych z góry do dnia 10-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat, do rąk przedstawicielki ustawowej powódek – A. W., poczynając od dnia 24 maja 2022 roku (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2), nie obciążył pozwanego opłatą sądową od uwzględnionej części powództwa (pkt 3), nie obciążył strony powodowej opłatą sądową od nieuwzględnionej części powództwa

(pkt 4), nadał wyrokowi w punkcie „1” rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 5) oraz zniósł wzajemnie koszty postępowania pomiędzy stronami (pkt 6).

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

N. W. (1) urodziła się (...) w Ł.. E. W. urodziła się (...) w Ł.. Małoletnie pochodzą ze związku małżeńskiego A. W. (K.) i P. W..

Wyrokiem z dnia 9 grudnia 2014 roku, wydanym w sprawie I C 1493/14, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. rozwiązał przez rozwód bez orzekania o winie związek małżeński A. W. i P. W., pozostawiając obojgu rodzicom władzę rodzicielską nad małoletnimi dziećmi N. i E. W., ustalając miejsce pobytu dzieci w miejscu zamieszkania matki oraz zasądził od P. W. na rzecz małoletnich córek alimenty w kwotach po 400 złotych miesięcznie płatne do dnia 10-go każdego miesiąca do rąk matki z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. W wyroku rozwodowym nie orzeczono o kontaktach.

W chwili ustalenia obowiązku alimentacyjnego N. W. (1) miała 7 lat i uczęszczała do 1 klasy, a E. W. miała 5 lat i uczęszczała do klasy o. Małoletnie nie uczęszczały na żadne zajęcia dodatkowe i nie wyjeżdżały na wakacje i ferie zimowe.

W chwili wyrokowania przed Sądem Okręgowym A. W. była zarejestrowana jako osoba bezrobotna w Urzędzie Pracy w P. i odbywała staż poza miejscem zamieszkania z tytułu którego osiągała dochód w wysokości około 864,40 złotych netto miesięcznie. Koszt dojazdu do miejsca odbywania stażu wynosił około 120 złotych miesięcznie. Całość kosztów związanych z utrzymaniem A. W. oraz małoletnich dzieci spoczywał na jej mamie, u której ona zamieszkiwała wraz z dziećmi.

Małoletnia E. W. korzystała z pomocy poradni specjalistycznej ortopedycznej oraz logopedycznej z uwagi na wadę wymowy.

Pozwany P. W. był zatrudniony w (...) jako kierowca i uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości 1.422,41 złotych (około 2.100 złotych razem z dietami).

Obecnie N. i E. W. mieszkają wraz z matką A. W., jej partnerem oraz ich małoletnim synem. Rodzina mieszka w domu jednorodzinnym o powierzchni (...)m², który jest własnością przedstawicielki ustawowej małoletnich. Jej obecny partner zarabia około 3500-4.000 złotych netto miesięcznie. Miesięczne koszty utrzymania A. W. wynoszą około 2.000 złotych z uwagi na chorobę H. i związane z tym codzienne przyjmowanie leków. Koszty utrzymania małoletniego syna wynoszą około 1.200 złotych miesięcznie. Koszty utrzymania domu jednorodzinnego to około 1.400 złotych miesięcznie. Opłata za prąd wynosi około 300 złotych miesięcznie, wywóz nieczystości 100 złotych miesięcznie, opłata za opał (pelet) to około 2.000 złotych, butla gazowa starcza na 2 miesiące, a jej koszt to 90 złotych. Za wywóz śmieci rodzina płaci 130 złotych miesięcznie, opłata za dostęp do internetu wynosi 50 złotych miesięcznie, opłata za telewizję 120 złotych miesięcznie.

P. W. jest od dnia 16 marca 2020 roku zatrudniony na umowę o pracę na czas nieokreślony w firmie (...) na stanowisku kierowcy z wynagrodzeniem w wysokości 3.245,95 złotych netto miesięcznie. Od maja 2019 roku pozwany zamieszkuje w Ż. w wynajmowanym mieszkaniu wraz z żoną oraz 3-letnią córką, na którą pobiera świadczenie 500+. Ż. K. (W.) od 11 września 2020 roku przebywa na urlopie wychowawczym. Córka P. W. ma wrodzone zniekształcenie stawu biodrowego. Czynsz najmu to koszt około 700 złotych miesięcznie, komorne wynosi 650-730 złotych miesięcznie, opłata za prąd to około 250 złotych miesięcznie, opłata za telefon, internet i telewizję – 200 złotych miesięcznie oraz gaz – 80 złotych miesięcznie. Ponadto pozwany spona kredyt zaciągnięty na okres 6 lat, którego rata wynosi 600 złotych miesięcznie. Z uwagi na nadciśnienie tętnicze pozwany pozostaje pod stałą opieką medyczną.

Małoletnia N. W. (1) we wrześniu 2022 roku rozpoczęła naukę w liceum. Koszt wyżywienia małoletniej jest równy kwocie 600 złotych miesięcznie, odzież oraz obuwie to koszt 150 złotych, kosmetyki, środki czystości – 100 złotych, leczenie stomatologiczne – 100 złotych miesięcznie, leki wraz z witaminami – 60 złotych miesięcznie, dojazd do szkoły, lekarzy, na zajęcia dodatkowe – 230 złotych, rozrywka – około 100 złotych miesięcznie oraz składki uiszczane w szkole – około 100 złotych rocznie, koszty mieszkania – 356 złotych miesięcznie. Małoletnia jest członkiem (...) Klubu (...) i uczęszcza na zajęcia w sekcji T., które odbywają się dwa razy w tygodniu. Opłata członkowska wynosi 100 złotych miesięcznie. Dodatkowo treningi karate wiążą się z opłatą w kwocie: 20 złotych rocznie na składkę członkowską, 140 złotych na 3 lata za kimono, 60 złotych na 3 lata za ochraniacze, 80 złotych na rok za pas, egzaminy związane z uzyskaniem wyższego stopnia w karate – koszt 200 złotych rocznie. N. W. (1) uczęszcza na zajęcia dodatkowe z języka angielskiego, których koszt oscyluje w granicach 250-350 złotych miesięcznie. Koszt okularów korekcyjnych dla N. W. (1) to wydatek rzędu 365 złotych.

Małoletnia E. W. we wrześniu 2022 roku rozpoczęła naukę w 7 klasie szkoły podstawowej. Koszt wyżywienia małoletniej jest równy kwocie 600 złotych miesięcznie, odzież oraz obuwie to koszt 150 złotych, kosmetyki, środki czystości – 100 złotych, leki wraz z witaminami – 60 złotych miesięcznie, dojazd do szkoły, lekarzy, na zajęcia dodatkowe – 230 złotych, koszty mieszkania – 356 złotych miesięcznie.

Ze względu na swoje zainteresowania E. W. chodzi na zajęcia taneczne, których koszt wynosi 50 złotych na miesiąc. Ponadto małoletnia regularnie chodzi do okulisty, u którego wizyta lekarska kosztuje około 130 złotych. Z powodu trądziku leczy się u dermatologa, koszt wizyty prywatnej wynosi 320 złotych. Koszt leków dermatologicznych jest równy około 82 złotych miesięcznie. U małoletniej zdiagnozowano zaburzenia lękowe (...) oraz zaburzenia depresyjne, w związku z czym od września 2021 roku jest pod opieką psychoterapeuty, u którego wizyty to wydatek rzędu 320 złotych miesięcznie. Od 10 listopada małoletnia korzysta z pomocy lekarza psychiatry – koszt 100 złotych miesięcznie. E. W. zjada obiady w szkole – koszt posiłków wynosi 81 złote miesięcznie.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności dokumenty w postaci dokumentacji medycznej, paragonów za wizyty lekarskie, zaświadczenia o zarobkach, zaświadczeń o uczestnictwie w zajęciach dodatkowych oraz kopię odpisu skróconego aktu urodzenia małoletnich powodów. Podstawę ustaleń stanowiły także wyjaśnienia matki małoletnich powódek, które Sąd I instancji uznał za wiarygodne w pełni. Jednocześnie Sąd Rejonowy odmówił wiarygodności wyjaśnieniom pozwanego w zakresie jego braku możliwości zarobkowych i majątkowych co do płacenia świadczenia alimentacyjnego w kwocie wyższej aniżeli dotychczas, albowiem wyjaśnienia te nie znalazły pokrycia w zebranym w sprawie materiale dowodowym.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Motywuując powyższe wskazał, że podstawę prawną żądania podwyższenia alimentów na rzecz małoletnich powodów stanowi art. 138 k.r.o., zgodnie z którym w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Zmiana w rozumieniu wyżej wskazanego przepisu musi być istotna i polegać na istotnym zmniejszeniu możliwości zarobkowych zobowiązanego lub istotnym zwiększeniu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Ustalenie zmiany tych stosunków następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi.

Zakres obowiązku alimentacyjnego wyznacza regulacja zawarta w art. 135 k.r.o., stosownie do której wysokość alimentów zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od możliwości majątkowych zobowiązanego.

Rozstrzygnięcie o żądaniu opartym na art. 138 k.r.o. wymaga porównania stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się wyroku ustalającego alimenty ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich podwyższeniu lub też obniżeniu.

Różnica wieku dziecka spowodowana upływem czasu od daty orzeczenia określającej wysokość alimentów sama przez się uzasadnia wzrost potrzeb związanych z uczęszczaniem do szkoły, pobieraniem dodatkowych lekcji itp. co z kolei pociąga za sobą konieczność ponoszenia zwiększonych wydatków (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 1965 roku, I CZ 135/64).

Obowiązek alimentacyjny polega na dostarczaniu środków utrzymania i wychowania dziecka i obciąża oboje rodziców. Dostarczanie środków utrzymania polega na zaspokojeniu bieżących potrzeb osoby uprawnionej takich jak wyżywienie, mieszkanie, odzież, leczenie. W przypadku środków wychowania, chodzi w głównej mierze o zaspokojenie potrzeb edukacyjnych i kulturowych. Obowiązek alimentacyjny rodziców względem dziecka ustaje dopiero, gdy dziecko osiągnie samodzielność życiową.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 roku w sprawie III CZP 91/86 rodzice w zależności od swych możliwości są obowiązani zapewnić dziecku środki do zaspokajania zarówno jego potrzeb fizycznych (wyżywienia, mieszkania, odzieży, higieny osobistej, leczenia w razie choroby) jak i duchowych (kulturalnych), a także środki wychowania (kształcenia ogólnego, zawodowego) a według zdolności, dostarczania rozrywek i wypoczynku.

Przy ocenie, które z potrzeb uprawnionego powinny być uznane za potrzeby usprawiedliwione, należy z brać pod uwagę możliwości zobowiązanego, a z drugiej strony zakres i rodzaj potrzeb. Poza sporem pozostaje przy tym, że każde dziecko musi mieć zapewnione podstawowe warunki egzystencji w postaci wyżywienia zapewniającego jego prawidłowy rozwój fizyczny, stosowną do wieku odzież, środki na ochronę zdrowia, kształcenie podstawowe i zawodowe oraz na ochronę jego osoby i majątku. Wyjście poza wymienione potrzeby zależy już tylko od osobistych cech dziecka oraz od zamożności i przyjętego przez zobowiązanego modelu konsumpcji.

Zgodnie z utrwaloną w orzecznictwie zasadą dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami i to zarówno wtedy, gdy żyją z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie. Oznacza to, że rodzice powinni zapewnić dziecku warunki materialne odpowiadające tym, w jakich żyją sami. Nie będzie to jednak dotyczyło tych potrzeb, które są przejawem zbytku, a wyłącznie potrzeb usprawiedliwionych.

W sprawie niniejszej alimenty na rzecz małoletnich powódek były ustalane ostatni raz wyrokiem sądowym prawie 8 lata temu, a zatem niewątpliwie uległy zwiększeniu ich usprawiedliwione potrzeby. W naturalny sposób wzrosły wydatki związane z zaspokajaniem ich potrzeb życiowych, bytowych, edukacyjnych oraz zapewnieniem rozwoju intelektualnego.

W dacie ostatniego orzekania o alimentach małoletnia N. W. (1) miała 7 lat i rozpoczynała naukę w 1 klasie szkoły podstawowej. Dziewczynka obecnie rozpoczęła naukę w liceum, co niewątpliwie spowodowało wzrost kosztów jej utrzymania. Ponadto potrzebuje korepetycji z języka angielskiego. Małoletnia rozwija swoje pasje i zainteresowania w sporcie, uczęszcza na treningi karate oraz bierze udział w egzaminach na wyższe stopnie w (...). N. W. (1) jest pod stałą opieką poradni (...), a w związku z jej wadą wzroku potrzebuje okularów korekcyjnych. To także generuje znaczny wzrost kosztów utrzymania. Sąd Rejonowy miał na względzie także, że dziewczynka wchodzi w okres dojrzewania, co przekłada się na większą potrzebę korzystania z kosmetyków, dbania o wygląd, a także kształtowania swojej tożsamości poprzez uczestnictwo w spotkaniach rówieśniczych.

Małoletnia E. W. w dacie ostatniego orzekania o alimentach podczas rozprawy rozwodowej rodziców miała 5 lat. Obecnie uczęszcza do 7 klasy szkoły podstawowej. Podobnie jak starsza siostra jest utalentowana w sporcie, rozwija swoje zainteresowania podczas dodatkowych zajęć tanecznych. Ponadto od ostatniego wyrokowania stan zdrowia małoletniej uległ pogorszeniu. W związku z zaburzeniami lekowymi i depresyjnymi małoletnia od września 2021 roku pozostaje pod stałą opieką psychoterapeuty i psychiatry, a także leczy się dermatologicznie na trądzik, a ze względu na słabe szkliwo regularnie uczęszcza do stomatologa.

Nie budzi żadnych wątpliwości, że potrzeby dzieci, których zaspokojenie jest obowiązkiem rodziców wraz z wiekiem zwiększają się. Oczywistym jest również, że wartość kwoty 400 złotych w dacie ostatniego ustalenia obowiązku alimentacyjnego była wyższa niż siła nabywcza tejże kwoty obecnie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy uznał, że alimenty w dotychczasowej kwocie nie są wystarczające na zaspokojenie aktualnych usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powódek, wobec czego istnieje konieczność ich podwyższenia.

Zdaniem Sądu I instancji sytuacja majątkowa, rodzinna, zdrowotna i zarobkowa pozwanego pozwala na świadczenie alimentacyjne w zwiększonym zakresie. Pozwany jest stosunkowo zdrowy, obecnie otrzymuje wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia w kwocie ponad 3.200 złotych netto. Jest ono znacznie wyższe niż wynagrodzenie pobierane przy ostatnim orzekaniu w przedmiocie zasądzenia alimentów. Pozwany jest przy tym zdolny do podjęcia dodatkowej pracy, aby w ten sposób dorobić do pobieranego przez siebie wynagrodzenia za pracę.

Sąd Rejonowy uznał, że pozwany w toku postępowania nie wykazał wydatków, które uniemożliwiałyby mu zwiększenie alimentacji bez uszczerbku na swoje własne utrzymanie oraz nowo założonej rodziny.

Z uwagi na wzrost usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powódek należało zatem podwyższyć alimenty od P. W. na rzecz małoletnich N. i E. rodzeństwa W. z kwot po 400 złotych miesięcznie do kwot po 950 złotych miesięcznie, tj. łącznie do kwoty 1.900 złotych miesięcznie, płatne z góry do dnia 10-tego każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, do rąk A. W., poczynając od dnia 24 maja 2022 roku.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało natomiast oddaleniu jako zbyt wygórowane w stosunku do potrzeb uprawnionych, jak również możliwości zarobkowych zobowiązanego, na którym ciąży obowiązek alimentacyjny także wobec 3-letniej N. W. (2).

Uwzględniając stopę życiową rodziców powódek, alimenty w ustalonej wysokości pozostają w adekwatnej wysokości. Podkreślić należy, że pozostałą część usprawiedliwionych potrzeb powódek pokrywać będzie z własnych dochodów ich matka, która także obciążona jest obowiązkiem alimentacyjnym i która dotychczas, co wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, obowiązki swe wykonywała także poprzez osobiste starania.

Mając na uwadze sytuację majątkową i życiową zarówno strony powodowej, jak i pozwanej, Sąd Rejonowy nie obciążył ich nieuiszczonymi kosztami sądowymi od nieuwzględnionej, jak i uwzględnionej części powództwa, a to na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, stosując zasadę przewidzianą w art. 102 k.p.c.

Wyrokowi w części zasądzającej alimenty nadano z urzędu rygor natychmiastowej wykonalności. na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.

Od powyższego wyroku wniósł w dniu 2 listopada 2022 roku (data nadania w placówce pocztowej) pozwany P. W.. Apelujący zaskarżył wyrok w części, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. :

a) art. 135 § 1 k.r.o. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na:

– całkowitym pominięciu zarobkowych i majątkowych możliwości pozwanego przy ustalaniu wysokości jego obowiązku alimentacyjnego, a w konsekwencji zasądzenie na rzecz powódek alimentów w wysokości niewspółmiernych do osiągniętych i możliwych do osiągnięcia przez pozwanego dochodów;

– uznaniu, że koszty mieszkania i jego utrzymania ponoszone przez przedstawicielkę ustawową małoletnich wliczają się do obowiązku alimentacyjnego pozwanego a tym samym wyznaczają zakres usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych (powódek);

b) art. 135 § 2 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie polegające na nieuwzględnieniu osobistych starań pozwanego o utrzymanie i wychowanie dzieci;

2. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na rozstrzygnięcie, a mianowicie

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

– ustalenie, że usprawiedliwione potrzeby uprawnionych uzasadniają obciążenie pozwanego obowiązkiem alimentacyjnym w kwocie 1.900 złotych miesięcznie, w sytuacji gdy prawidłowo oceniony materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie takiego założenia;

– całkowicie dowolne przyjęcie, że pozwany ma realną możliwość osiągnięcia dochodów na poziomie wyższym niż dotychczas uzyskiwane zarobki;

brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegający na pominięciu okoliczności, że to również pozwany zajmuje się dziećmi i ponosi koszty związane z ich utrzymaniem;

– zaniechanie poczynienia jakichkolwiek ustaleń w zakresie dochodów uzyskiwanych przez przedstawicielkę ustawową małoletnich, a w konsekwencji całkowicie dowolne przyjęcie, że posiada ona środki pozwalające na wydatkowanie kwoty ponad 8.000 złotych na comiesięczne utrzymanie.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie wysokości świadczenia alimentacyjnego ciążącego na P. W. względem jego małoletnich córek N. W. (1) oraz E. W., ustalonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 9 grudnia 2014 roku w sprawie I C 1493/14 z kwot po 400 złotych do kwot po 600 złotych miesięcznie płatnych z góry do 10-go dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności, do rąk przedstawicielki ustawowej małoletnich powódek – A. W., poczynawszy od uprawomocnienia się wyroku. Ponadto wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentów załączył do apelacji.

W odpowiedzi na apelację przedstawicielka ustawowa małoletnich powódek wniosła o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego odnosi skutek w postaci zmiany zaskarżonego wyroku i częściowego obniżenia wysokości zasądzonych przez Sąd I instancji alimentów.

Zgodnie z treścią art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumie się istotne zmniejszenie lub ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zmniejszenie albo zwiększenie wysokości świadczeń alimentacyjnych. Zatem nie każda zmiana w życiu obowiązanej czy uprawnionej do alimentów będzie podstawą do zmiany orzeczenia alimentacyjnego, w szczególności jeśli nie ma charakteru trwałego, zasadniczego i nie wyczerpuje przesłanek, które w istotny sposób wpływają na istnienie, czy zakres obowiązku alimentacyjnego.

Ustalenie wystąpienia zmiany stosunków oraz jej wpływu na wysokość świadczeń alimentacyjnych należnych uprawnionemu, wymaga porównania stanu istniejącego w chwili orzekania o alimentach lub zawierania umowy dotyczącej alimentów ze stanem istniejącym w czasie rozpoznawania powództwa wytoczonego na podstawie art. 138 k.r.o.

W przedmiotowej sprawie oczywistym pozostaje, że na podstawie powołanego wyżej przepisu zaistniały przesłanki do podwyższenia ustalonych od pozwanego na rzecz małoletnich powódek alimentów.

Zdaniem Sądu Okręgowego zgłoszone przez przedstawicielkę ustawową małoletnich powódek w pozwie z dnia 19 maja 2022 roku żądanie podwyższenia wysokości alimentów z kwot po 400 złotych do kwot po 1.500 złotych na rzecz każdej z powódek, a więc żądanie niemalże czterokrotnego zwiększenia ich wysokości ustalonej wyrokiem rozwodowym wydanym przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. z dnia 9 grudnia 2014 roku w sprawie I C 1493/14 było niewątpliwie żądaniem wygórowanym. Podobnie za wygórowane należy uznać orzeczone zaskarżonym wyrokiem podwyższenie obowiązku alimentacyjnego do kwot po 950 złotych w stosunku miesięcznym.

Zdaniem Sądu II instancji wskazane kwoty, przy uwzględnieniu czasu, jaki upłynął od ustalenia alimentów po raz pierwszy, obecnych usprawiedliwionych potrzeb małoletnich, jak i możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego należało uznać również za w części wygórowane.

W ocenie Sądu Okręgowego nie sposób odmówić w części zasadności zarzutom apelacji wniesionej przez pozwanego.

W sprawie nie zostało bowiem wykazane, że doszło do tak istotnej zmiany stosunków w rozumieniu art. 138 k.r.o., która uzasadniałaby przyznanie alimentów we wskazanej powyżej wysokości.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że ocena czy doszło do zmiany okoliczności uzasadniającej zastosowanie art. 138 k.r.o. winna uwzględniać dyrektywy zawarte w art. 135 § 1 k.r.o. Przypominając, że stosownie do tego przepisu zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego wyjaśnić należy, że współzależność między wskazanymi wyżej czynnikami wpływającymi na wysokość alimentów wyraża się w tym, że usprawiedliwione potrzeby powinny być zaspokojone w takim zakresie, w jakim pozwalają na to możliwości zarobkowe zobowiązanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1969 roku, III CRN 350/69, OSNPG 1970/2/15). Dopiero więc ustalenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, następnie zaś porównanie tych wartości umożliwia ustalenie, czy i w jakim zakresie (w całości bądź w części) potrzeby uprawnionego mogą być zaspokojone przez zobowiązanego.

Zdaniem Sądu Okręgowego ustalenie alimentów od pozwanego na rzecz jego córek w kwotach po 950 złotych miesięcznie, a więc łącznie w kwocie 1.900 złotych miesięcznie przekracza jego aktualne możliwości zarobkowe. Zważyć należy, że pozwany obecnie uzyskuje wynagrodzenie w wysokości 3.245,95 złotych netto miesięcznie, z której kwoty ponosi koszty utrzymania siebie, żony i 3-letniej córki. Stałe miesięczne wydatki pozwanego związane z utrzymaniem, nie licząc kosztów żywienia, wynoszą około 2.000 złotych, do tego spłaca on kredyt w wysokości 600 złotych miesięcznie. Ponadto pozwany jest chory na nadciśnienie tętnicze, co ogranicza niewątpliwie możliwość podjęcia przez niego dodatkowego zatrudnienia. W okolicznościach sprawy brak jest jednocześnie podstaw aby przyjąć, że P. W. w sposób niedostateczny wykorzystuje swoje możliwości zarobkowe.

Uznając tym samym, że zakres usprawiedliwionych potrzeb powódek wzrósł w sposób istotny od daty ostatniego orzekania o obowiązku alimentacyjnym i przyjmując, biorąc pod uwagę brak w omawianym zakresie precyzyjnego ustalenia Sąd pierwszej instancji, że pokrycie wszystkich istotnych i usprawiedliwionych potrzeb każdej z nich wymaga comiesięcznych wydatków na poziomie około 1500 zł., Sąd Okręgowy uznał, że decydującym kryterium przy ustaleniu wysokości należnych alimentów winno być odwołanie się do możliwości zarobkowych pozwanego i uwzględnienie zasady równej stopy życiowej obowiązującej nie tylko między rodzicami a dziećmi ale również między dziećmi.

W konsekwencji dostrzegając, że pozwany ma na utrzymaniu jeszcze jedno dziecko, uznać należało że może realizować ciężący na nim obowiązek alimentacyjny comiesięcznymi kwotami nie przekraczającymi 700 zł. Przy tak ustalonym obowiązku alimentacyjnym (uwzględniając trzy osoby uprawnione do świadczeń alimentacyjnych) jego wydatki z tego tytułu wyniosą miesięcznie około 2000 zł. W konsekwencji na codzienne utrzymanie pozostanie mu kwota około 1200 zł., co przy uwzględnieniu chociażby ciężących na nim obowiązków związanych ze spłatą zaciągniętego kredytu nie jest sumą wygórowaną.

Już tylko uzupełnieniu powyższych uwag wskazać należy, że z załączonego przez pozwanego do apelacji zaświadczenia z dnia 27 października 2022 roku wynika, że małaletnia N. W. (1) uczęszczała na zajęcia karate w (...)w sekcji T. w sezonie 2021/2022, a w obecnym sezonie nie złożyła deklaracji członkowskiej i nie kontynuuje treningów karate (zaświadczenie k. 164). Z kolei małaletnia E. W. uczęszczała na zajęcia taneczne w (...) w T. jedynie w lutym i marcu 2022 roku i za ten okres odnotowano ostatnie wpłaty za zajęcia. Od kwietnia 2022 roku nie odnotowano natomiast jej obecności na zajęciach, ani wpłat za zajęcia (oświadczenie k. 165).

Mając na uwadze powyższe należało obniżyć zasądzone przez Sąd Rejonowy kwoty alimentów z kwot po 950 złotych miesięcznie do kwot po 700 złotych miesięcznie.

W obecnym stanie sprawy uznać należy, że kwoty te są wyważone i nie przekraczają aktualnie możliwości finansowych pozwanego. Jednocześnie, w ocenie Sądu Okręgowego jest to górna granica możliwości płatniczych pozwanego, która wyznacza zarazem zakres obowiązków alimentacyjnych pozwanego wobec małaletnich powódek.

Mając na uwadze powyższe należało na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienić zaskarżony wyrok w punkcie „1” w ten sposób, że zasądzone od pozwanego na rzecz małaletnich powódek alimenty w kwotach 950 złotych miesięcznie podwyższyć do kwot 700 złotych miesięcznie, pozostawiając bez zmian warunki ich płatności, a w pozostałej części powództwo oddalić. Wskazać przy tym należy, że w apelacji pozwany sam uznał zasadność alimentów na rzecz jego córek w kwotach po 600 złotych miesięcznie.

W dalej idącym zakresie apelacja podlegała natomiast oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Okręgowy uznał, że zasadne było podwyższenie alimentów o 700 złotych w odniesieniu do każdej z powódek. Podwyższenie to wynika z faktu, że od daty ustalenia alimentów, tj. od 2014 roku nastąpiła zmiana siły nabywczej pieniądza, na którą wpływa niewątpliwie stale wzrastająca inflacja. W związku z powyższym, odnosząc się do zasad doświadczenia życiowego oraz faktów notoryjnie znanych stwierdzić należy, że nastąpił wzrost ceny dóbr pierwszej potrzeby (żywności, energii elektrycznej), a więc takich, w zakupie, których przedstawicielka ustawowa powódek nie może poczynić oszczędności.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.

Paweł Hochman